

NATIONALMUSEETS
NATURVIDENSKABELIGE
UNDERSØGELSER

Dendrokronologisk undersøgelse af tømmer fra Vrensted Kirke, Hjørring amt

af
Orla Hylleberg Eriksen

Foto: Orla Hylleberg Eriksen, september 2006

NNU rapport nr. 14 • 2006

HJØRRING AMT

Vrensted Kirke
 10.01.17 Vrensted sogn
 Nationalmuseet
 Undersøgt af Orla Hylleberg Eriksen.
 NNU j.nr. A8375

Tagkonstruktion

Syv prøver af eg (*Quercus* sp.) undersøgt. Alle prøver er dateret. Splintved er bevaret på fire af prøverne, hvor af den ene (81440039) har fuld splint bevaret. Formentlig sommerfældning (se senere). Tømmeret kommer fra henholdsvis skib (fem prøver) og tårn (to prøver). Kurverne fra prøverne er sammenregnet til en middelkurve (8144M001) på 124 år, som dækker perioden 1355-1478 e.Kr. Antallet af årringe i prøverne varierer fra 85-115.

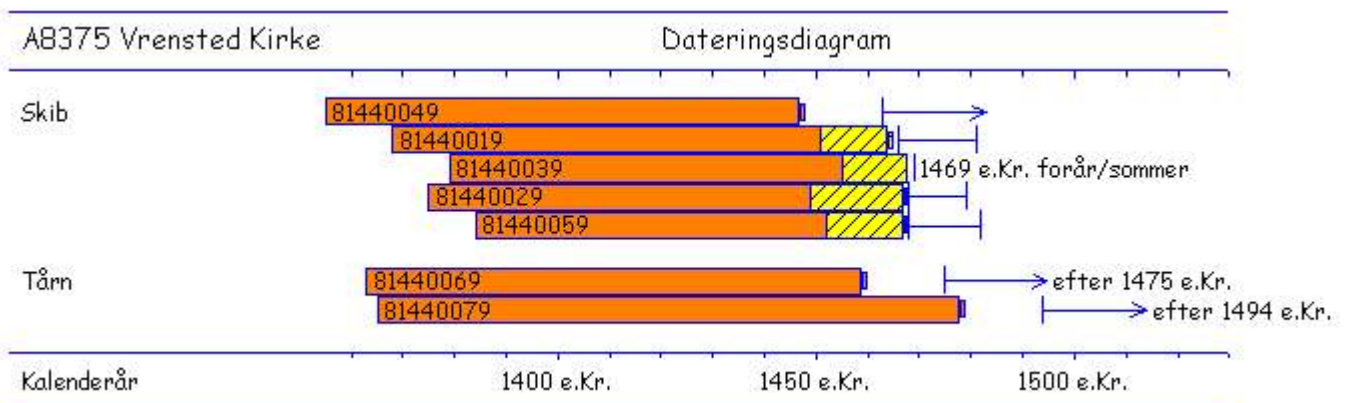
Skib

Fem prøver er undersøgt og dateret (81440019-59). Yngste bevarede årring er dannet i 1469 e.Kr. (81440039 med barkring). Træet, som prøven stammer fra, er fældet ca. 1469 formentlig i vækstsæsonen. Denne datering gælder også de andre prøver fra tagkonstruktionen over skibet.

Tårn

To prøver er undersøgt og dateret.
 81440069 indeholder 98 år, alle kerneved. Yngste bevarede år er dannet i 1460. Prøven stammer fra et træ, som er fældet *efter* ca. 1475 e. Kr.
 81440079 indeholder 115 år, alle kerneved. Yngste bevarede årring er dannet i 1479. Prøven stammer fra et træ, som er fældet *efter* ca. 1495 e.Kr.

Splintstatistik: ca. 20 -5+10 år.

A8375 Vrensted Kirke, Hjørring amt - Krydsdateringer - indbyrdes							
	Skib					Tårn	
	81440019	81440029	81440039	81440049	81440059	81440069	81440079
81440019	*	0.42	3.63	9.98	3.20	2.86	4.60
81440029	0.42	*	2.36	-	-	1.25	1.47
81440039	3.63	2.36	*	2.71	1.62	2.52	2.13
81440049	9.98	-	2.71	*	3.57	2.70	3.92
81440059	3.20	-	1.62	3.57	*	1.87	1.94
81440069	2.86	1.25	2.52	2.70	1.87	*	3.04
81440079	4.60	1.47	2.13	3.92	1.94	3.04	*

A8375 Vrensted Kirke, Hjørring amt - Krydsdateringer med referencekurver								
	0019	0029	0039	0049	0059	0069	0079	M001
	Skib					Tårn		
Sjælland, 2I900001	6.13	3.91	4.59	5.29	4.00	2.92	4.07	6.60
Nyborg slot, 4077M00X	4.39	5.00	3.92	4.14	1.68	2.80	2.89	5.55
Kirker i Vendsyssel, 81M00003	3.56	3.77	3.23	2.87	2.62	4.82	4.02	6.25
Kirker i Vendsyssel, 81M00004	7.74	3.95	4.34	6.02	4.50	3.17	7.45	8.91
Nordjyllandskurven, 8M100002	3.44	4.35	4.26	2.70	1.98	3.62	5.06	5.92
Danmark Vest + Slesvig, 9i456785	1.70	3.95	2.75	1.95	-	2.37	3.38	4.67
Slesvig-Holsten, DM000001	0.31	2.96	1.14	-	0.28	2.55	0.40	0.98
Norge, NTest1	5.95	1.21	3.78	3.89	3.81	1.97	4.12	5.21
Wh-sengwarden, whsengwa	4.40	0.88	3.07	4.01	3.16	3.78	4.24	4.63
Skåne og Blekinge, SM000005	3.65	5.29	3.76	3.38	3.12	2.19	3.01	4.84
Ystadsområdet, SM100001	4.33	4.20	4.31	4.60	1.79	1.61	4.16	5.62

A8375 Vrensted Kirke, Hjørring amt - Katalog								
Unders nr.	Beskrivelse	År	Marv	Splint	Slutring	Synkron position	Datering	Bem.
81440019	Skib, spærtræ 5	97	ja	13 år	S1	1368-1464	ca. 1469	*
81440029	Skib, spærtræ	93	ja	18 år	S1	1375-1467	ca. 1469	*
81440039	Skib, skråbånd 4	90	ja	13 år	S1 (W)	1379-1468	ca. 1469	*
81440049	Skib, stor hanebånd	93	ja	nej	H1	1355-1447	efter ca. 1467	*
81440059	Skib, lille hanebånd	84	ja	15 år	S1	1384-1467	ca. 1469	*
81440069	Tårn, spærtræ	97	ja	nej	H1	1363-1459	efter ca. 1475	*
81440079	Tårn, skråbånd	114	1-2 cm	nej	H1	1365-1478	efter ca. 1495	*

Tegnforklaring: B - bark. W - waldkante (barkring). vf - vinterfældning. sf - sommerfældning. Hx - Heartwood (kerneved) x = antal. Sx - Sapwood (splintved) x = antal. Hx og Sx angiver årringe, som ikke er inkluderet i rubrikkerne År og Splint. H/S angiver Heartwood/Sapwood grænse.
 * prøven foreligger som en skive af en bjælke.

Publicering:

Med mindre andet er aftalt kan resultatet frit anvendes med henvisning til denne rapport. Kontakt evt. laboratoriet for hjælp og yderligere oplysninger. Rapporten kan downloades fra hjemmesiden www.nnu.dk, under Dendrokronologi, Rapporter.